

Ашымбаева Токтобүбү Абасовнанын «Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттары (Кыргыз Республикасынын мисалында)» деген темадагы 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илиминин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык ишине карата И. Арабаев атындагы Кыргыз Мамлекеттик университетинин жана Кыргыз билим берүү академиясынын алдындагы педагогика илиминин доктору (кандидаты) илимий даражасын изденип алуу боюнча Д. 13.18.573 – диссертациялык кеңешинин эксперттик комиссиясынын

## КОРУТУНДУСУ

I. Диссертациянын мазмунунун адистикке дал келиши жана диссертациялык кеңеште коргоого укуктуулугу. Изденүүчү А.Т.Ашымбаеванын «Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттары (Кыргыз Республикасынын мисалында)» деген темадагы кандидаттык диссертациясынын жана авторефератынын мазмуну диссертациялык кеңештин профилине туура келет. Диссертациялык иште 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистигинин паспортунун талаптарына жооп берген, болочок мугалимдердин жалпы адамзаттык баалуулуктарын Чыңгыз Айтматовдун чыгармаларынын үлгүсүндө калыптандыруунун педагогикалык шарттарын аныктоого байланыштуу изилдөөлөр жүргүзүлгөн.

Изилдөөнүн максаты катары – социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун моделин, педагогикалык шарттарын аныктоо жана анын натыйжалуулугун эксперимент аркылуу текшерүү алынган.

Изилдөөнүн объектиси катары – социалдык педагогдор жана алардын ишмердүүлүгү белгиленген.

Изилдөөнүн предмети катары – социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүнүн калыптануусу алынган.

Аталган диссертациянын максатына ылайык, изилдөөгө төмөндөгүдөй 3 комплекстүү милдеттер коюлган: социалдык педагогдордун ишмердүүлүгүнүн өнүгүүсүнө тарыхый-педагогикалык талдоо жүргүзүү; социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун моделин негиздөө жана педагогикалык шарттарын аныктоо; социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруудагы педагогикалык шарттардын натыйжалуулугун педагогикалык эксперимент аркылуу текшерүү жана практикалык сунуштарды иштеп чыгуу.

II. Диссертациялык теманын актуалдуулугу. Изденүүчү, социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруу маселеси боюнча «Педагогикалык билим берүү» тармагындагы, «Педагогика» багытында



«Социалдык педагогика» профили боюнча кесиптик стандартында<sup>1</sup> көрсөтүлгөн талаптарга ылайык, илимий педагогикалык булактарга талдоо жүргүзүүнүн натыйжасында Кыргыз Республикасында социалдык педагогдордун ишмердүүлүгүнүн өнүгүүсү үч этапка бөлүнөрүн аныктап, бирок ал этаптар заманбап педагогикалык талаптарга жараша жеткиликтүү илимий изилдөөлөрдү талап кылгандыгынын, бүгүнкү күнгө чейин социалдык педагогдордун компетенттүүлүктөрүн калыптандыруу маселеси атайын изилдөөлөрдүн предмети боло электиги социалдык педагогдордун ишмердүүлүгүнүн өнүгүүсүнө тарыхый-педагогикалык талдоо жүргүзүүнүн, социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун моделин негиздөөнүн жана педагогикалык шарттарын аныктоонун, социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруудагы педагогикалык шарттардын натыйжалуулугун педагогикалык эксперимент аркылуу текшерүүнүн жана практикалык сунуштарды иштеп чыгуунун актуалдуулугун илимий негизде туура тастыктап бере алган.

**III. Диссертациянын илимий натыйжалары:** Изденүүчү диссертациянын алдына коюлган милдеттерди чечүү аракетинде жүргүзүлгөн теориялык жана эмпирикалык изилдөөлөрүнүн негизинде жаңы төмөндөгүдөй илимий жаңылыктар жана маанилүү натыйжалардын алынгандыгын белгиленген:

**1-Натыйжа.** Социалдык педагогдордун ишмердүүлүгүнүн өнүгүү тарыхы педагогикалык талдоого алынып, Кыргыз Республикасынын шартындагы илимий-педагогикалык орду аныкталган.

**2-Натыйжа.** Социалдык педагогдордун ишмердүүлүгүнүн мазмунун жана методикасын жакшыртуучу социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун модели илимий негиздөө менен иштелип чыгып, педагогикалык шарттары аныкталган.

**3-Натыйжа.** Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттарын түзүүнүн методикасы иштелип чыгып, социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруу технологияларынын натыйжалуулугу педагогикалык эксперимент аркылуу текшерилип, практикалык сунуштар иштелип чыккан.

---

<sup>1</sup> Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин 2015-жылдын 15-сентябрындагы № 1179/1 Буйругу менен «Жогорку кесиптик билим берүү мамлекеттик билим берүүчү стандарттарын бекитүү жөнүндө».



**IV. Диссертацияда чыгарылган ар бир жыйынтыктын (илимий жобонун) жана изилдөөчүнүн корутундусунун негиздүүлүгү жана ишенимдүүлүгүнүн деңгээли.**

**1-Натыйжа.** Терең изилдөөлөрдүн негизинде изденүүчү социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруу маселеси боюнча инсанга багытталган ишмердүүлүк мамилелердин жыйындысы социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн өнүктүрүү үчүн негиз болуп саналат деп белгилеп келип, бул үчүн негизги концептуалдык жоболор: а) Кыргыз Республикасындагы социалдык педагогдордун ишмердүүлүгүн калыптандыруунун тарыхый-педагогикалык мүнөздөмөсү жана тийиштүү укуктук-нормативдик документтердин ретроспективдик талдоосу; б) социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун заманбап модели жана педагогикалык шарттары; в) сунушталган моделдин жана педагогикалык шарттардын негизинде социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруу боюнча уюштурулган педагогикалык эксперименттин натыйжалары болуп саналат деп аныктаган.

**2-Натыйжа.** Изденүүчү изилдөөнүн жүрүшүндө педагогикалык, психологиялык адабияттарды талдоонун жана констатациялоочу эксперименттин жыйынтыгынын негизинде социалдык педагогдордун компетенттүүлүктөрүн калыптандыруунун педагогикалык шарттары: а) турмуштук оор кырдаалга туш болгон, «тобокел» тобуна кирген балдар менен иштөө этаптарын колдонуу; б) практикага багытталган технологияларды колдонуу; г) жергиликтүү өзүн өзү башкаруу органдары, тиешелүү мамлекеттик органдар жана ата-энелер менен биргелешип иш алып баруу болуп эсептелинет деп белгилеген.

**3-Натыйжа.** Изденүүчү эксперименттин текшерүүчү жыйынтыктоочу этабында «Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруу моделди» практикага киргизүүнүн алкагында биз педагогикалык шарттардын натыйжалуулугун аныктоо үчүн 36 саатка эсептелген семинар-тренингдин программасын иштеп чыккан.

**4-Натыйжа.** Изденүүчү теориялык-методологиялык жана эксперименттик изилдөөлөрүнүн негизинде социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруу багытындагы иштөө методдорунун системасын жана социалдык педагогдор үчүн компетенттүүлүктөрдүн жыйындысын иштеп чыккан, ошондой эле социалдык педагогдордун институтунун натыйжалуу иштеши үчүн стратегиялык багыттын зарылдыгын аныктаган.

Жогоруда белгиленген илимий жыйынтыктардын жана корутундулардын негиздүүлүгү жана ишенимдүүлүгү күмөн жаратпайт жана жогору деп бааланат.



**V. Ар бир илимий жыйынтыктын, тыянактардын жана изденүүчүнүн корутундусунун белгиленген диссертациянын жаңылыгынын даражасы:**

**1-Натыйжа жа ы:** диссертацияда илимий-педагогикалык адабияттарга талдоо жүргүзүү аркылуу социалдык педагогдордун ишмердүүлүгүнүн өнүгүү тарыхы алардын компетенттүүлүктөрүн калыптандыруунун теориялык негиздери аныкталды.

**2-Натыйжа жа ы:** социалдык педагогдордун ишмердүүлүгүнүн мазмунун жана методикасын жакшыртуу максатында алардын компетенттүүлүгүн калыптандыруунун модели илимий негизде иштелип чыгып, ал компетенттүүлүктү калыптандыруудагы педагогикалык шарттар көрсөтүлдү.

**3-Натыйжа жа ы:** социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн аныкталган педагогикалык шарттарда калыптандыруунун методикасы иштелип чыгып, эксперимент аркылуу текшерилип, практикалык сунуштар иштелип чыкты.

**VI. Изилдөөнүн ички биримдиги, тиешелүү актуалдуу проблемалардын, теориялык жана практикалык милдеттердин чечилиши жана жыйынтыктардын багыты.**

**Изденүүчү А. Т. Ашымбаеванын** «Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттары (Кыргыз Республикасынын мисалында)» деген темадагы кандидаттык диссертациясынын илимий практикалык корутундулары, жоболору жана жыйынтыктары социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттарын түзүүгө байланыштуу актуалдуу проблеманы чечүүгө жана эффективдүү педагогикалык шарттарды иштеп чыгууга арналган. Изилдөөдөн алынган корутундулар жана жоболор көптөгөн илимий адабияттарды, республикада жана коңшу мамлекеттерде аткарылган теңдеш темадагы илимий жыйынтыктарды жана өзүнүн теориялык, методикалык, практикалык жана эксперименттик изилдөөлөрүнүн материалдарга талдоо жүргүзүүлөрдүн жана аларды жалпылаштыруунун негизинде түзүлгөн.

**VII. Алынган жыйынтыктардын практикалык баалуулугу.** Диссертанттын изилдөөлөрүнөн алынып жыйынтыкталган жоболор жана практикалык жолдор, илимий кеңештер, сунуштар социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттарынын жана аларды колдонуунун атайын ыкмаларынын жыйындысы жалпы билим берүүчү мектептин шартындагы билим берүү жана окутуу процесстеринде, таалим-тарбия берүү иш тажрыйбасында кеңири колдонулууга болот.



**VIII. Жарыяланган негизги жоболордун, диссертациянын жыйынтыктарын жана натыйжаларын ырастоосу. Диссертациянын негизги мазмуну, жоболору изденүүчүнүн төмөнкү эмгектеринде чагылдырылган:**

**1. Ашымбаева, Т.А.** Укук бузган өспүрүмдөр менен иштөөнүн теориялык маселелери [Текст] / Т.А. Ашымбаева // И. Арабаев атындагы КМУнун Жарчысы. – 2014. – №4. – 186-187-бб.

**2. Ашымбаева, Т.А.** Билим берүү системасын модернизациялоо шартында социалдык педагогдун кесиптик ишмердүүлүгүнүн аспекти [Текст] / Т.А. Ашымбаева // И.Арабаев атындагы Кыргыз Мамлекеттик университетинин 70 жылдыгына жана Кыргыз Эл мугалими, коомдук ишмер Мукаш Базаркуловдун 80 жылдыгына арналган «Кыргыз Республикасынын педагогикалык билим берүүсүн модернизациялоонун көйгөйлөрү жана перспективалары» аттуу эл аралык илимий-практикалык конференция. – Вестник КГУ им. И. Арабаева. – 2015. – спецвыпуск. – С.12-15.

**3. Ашымбаева, Т.А.** Из опыта подготовки социальных педагогов в Кыргызстане [Текст] / Т.А. Ашымбаева // XI Европейская конференция по образованию и прикладной психологии г.Вена, Австрия // «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH. Vienna, Austria 27 мая 2016 года – С.11-15.

**4. Ашымбаева, Т.А.** Актуальность работы социального педагога в школе в КР/Content of the school social teachers work in current conditions [Текст] / Т.А. Ашымбаева // Конференция «Глобальное партнерство по развитию научного сотрудничества», «Теория и практика» Великобритания, Лондон, 18-19 апрель. – 2016. – volume V– С.154-159.

**5. Ашымбаева, Т.А.** Инклюзивное образование (Общее, частное, единичное) [Текст] / Т.А. Ашымбаева // Вестник Бишкекского Гуманитарного Университета. – 2016. – №1(35). – С.209-212.

**6. Ашымбаева, Т.А.** Место этнопедагогических традиций кыргызского народа в развитии социальной педагогики [Текст] / Т.А. Ашымбаева // Ярославский педагогический вестник. – 2017. – №1. – С.66-69.

**7. Ашымбаева, Т.А.** Социалдык педагог жана социалдык кызматкердин ишмердүүлүгүнүн өзгөчөлүгү тууралуу [Текст] / Т.А. Ашымбаева // А.Муратовдун 60 жылдык мааракесине арналган «Ааламдашуу доорундагы адабият менен педагогиканын орду» эл аралык илимий-практикалык конференция. – И. Арабаев атындагы КМУнун Жарчысы. – 2017. спецвыпуск. — С.242-245.

**8. Ашымбаева, Т.А.** Социально-педагогическая модель совершенствования содержания и методики деятельности социального педагога [Текст] / Т.А. Ашымбаева // Сборник научных работ III Международной научно-практической конференции, посвященной 100-летию со дня рождения В. А. Сухомлинского «Выдающийся педагог XX века В. А. Сухомлинский: Вчера, сегодня, завтра». – Уфа: БГПУ им. М. Акмуллы. – 2018. — С. 61-69.



**9. Ашымбаева, Т.А.** Баланын укугун коргоо тармагындагы өзгөчөлүгү жана анын коомдогу мааниси [Текст] / Т.А. Ашымбаева // А.Калдыбаеванын 60 жылдык мааракесине арналган «Заманбап педагогикалык билим берүүнүн жана илимдин теориялык жана методологиялык көйгөйлөрү» – И. Арабаев атындагы КМУнун Жарчысы. – 2018. –атайын чыгарылыш. – С.520-525.

**10. Ашымбаева, Т.А.** Инклюзивдик билим берүүдөгү социалдык педагогдун орду[Текст] / Т.А. Ашымбаева // А.Калдыбаеванын 60 жылдык мааракесине арналган «Заманбап педагогикалык билим берүүнүн жана илимдин теориялык жана методологиялык көйгөйлөрү» – И. Арабаев атындагы КМУнун Жарчысы. – 2018. –атайын чыгарылыш. – С.526-532.

**11. Ашымбаева, Т.А.** Мектептин социалдык педагогунун билим берүүнүн жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуудагы ролу. Социалдык педагогдордун квалификациясын жогорулатуу үчүн окуу усулдук колдонмо. [Текст] / Т.А. Ашымбаева // –Бишкек ш. – 2018. – С. 86.

**12. Ашымбаева, Т.А.** «Өзгөчө кырдаалдарда мектептерде жагымдуу социалдык-психологиялык чөйрөнү түзүү» тренингин өткөрүү боюнча методикалык колдонмо [Текст] / Т.А. Ашымбаева // USAID. –Бишкек ш., 2010. – С.31.

**13. Ашымбаева, Т.А.** Социалдык педагогиканын теориясы жана практикасы: алгачкы кадамдар. Окуу-усулдук колдонмо. [Текст] / Т.А. Ашымбаева // – Бишкек ш. «Maxprint» – 2012.– С. 124.

**14. Ашымбаева, Т.А.** Кыргыз Республикасынын билим берүү кызматкерлеринин кол китеби [Текст] / Т.А. Ашымбаева // Бишкек. – 2015. –306 б.

**IX. Авторефераттын мазмунунун диссертациянын мазмунуна дал келиши.** Изденүүчү А. Т. Ашымбаеванын «Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттары (Кыргыз Республикасынын мисалында)» деген темадагы илимий эмгегинин авторефератынын мазмуну менен диссертациясынын мазмуну, аларда берилген илимий жыйынтыктары жана корутундулары бири-бирине дал келет. Авторефераттын мазмуну, айрым кемчиликтерин албаганда, негизинен жетишерлик талаптарда жана деңгээлде диссертациянын кол жазмасынын алкагында даярдалган.

**X. Жетектөөчү мекеме менен расмий оппоненттерди сунуштоонун негиздүүлүгү.**

Жетектөөчү мекеме катары Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин «Педагогика» бөлүмү сунушталат. Себеби бул университетинин «Педагогика» кафедрасынын курамында билим берүү системасын жакшы билген, кесипкөй жана



**Х. Жетектөөчү мекеме менен расмий оппоненттерди сунуштоонун негиздүүлүгү.**

**Жетектөөчү мекеме** катары Кыргыз-Түрк «Манас» университетинин «Педагогика» бөлүмү сунушталат. Себеби бул университетинин «Педагогика» кафедрасынын курамында билим берүү системасын жакшы билген, кесипкөй жана компетенттүү окумуштуулары эмгектенишет: 13.00.01- педагогика, жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча көрүнүктүү адистер - п.и.д. профессор А. Алимбеков, п.и.д. профессор Н. Ишекеев, п.и.д. А.К. Чалданбаева, п.и.к. доцент М. Мырзаев, ага окутуучу К. Бообекова жана башкалар.

**Биринчи расмий оппонент** катары педагогика илимдеринин доктору, профессор Асипова Н.А. (13.00.01) сунушталат.

**Экинчи оппонент** катары педагогика илимдеринин кандидаты, доцент Асекова Ж. (13.00.01) сунушталат.

Эксперттик комиссия Ашымбаева Токтобүбү Абасовна тарабынан сунушталган 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча «Социалдык педагогдордун компетенттүүлүгүн калыптандыруунун педагогикалык шарттары (Кыргыз Республикасынын мисалында)» аттуу темадагы диссертациясын Кыргыз билим берүү академиясынын жана И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин алдындагы Д 13.18.573 диссертациялык кеңешке **коргоо үчүн кабыл алууну сунуштайт.**

**Эксперттик комиссиянын таптыгы:**

Төрайымы  
п.и.д., профессор

Н.А. Асипова

Мүчөлөрү  
п.и.д., профессор  
п.и.к., профессор



Н.К. Дюшеева  
Ж.К. Каниметов

**Комиссия мүчөлөрүнүн колдорун күбөлөндүрөм:**  
**Диссертациялык кеңештин окумуштуу катчысы,**  
п.и.д., профессор

А.Т. Калдыбаева